

Kitabu cha Danieli - Nambari mia moja sitini na tisa

Kufumbua Nyuzi za Unabii: Kuelewa Uashiria wa "Ngome" katika Danieli

Jeff Pippenger

2024-03-31

Aya ya kumi ya sura ya kumi na moja ya Danieli inaunganisha pamoja ujumbe wa ndani na wa nje kwa neno “ngome.” Uhusiano unaofanya na unabii wa Isaya wa miaka sitini na mitano, unaibainisha “ngome” ya unabii wa nje kuwa ni Urusi, na “ngome” ya ndani ya hekalu ambalo Kristo hulijenga katika historia iyo hiyo. Ngome ya nje, iliyo katika aya ya thelathini na moja, inatambulishwa kuwa ni “patakatifu pa nguvu,” na inamwakilisha mfalme wa duniani au ufalme wa duniani. Ngome ya ndani, au patakatifu pa nguvu pa ndani, ni hekalu ambalo Mjumbe wa Agano hulijenga katika miaka arobaini na sita.

Katika Patakatifu pa Patakatifu pa hekalu hilo (ngome), Mungu ameketi katika mahali pa mbinguni.

Katika kitabu cha Danieli, maneno mawili ya Kiebrania yote yametafsiriwa kuwa “patakatifu.” Moja ni “miqdash,” na jingine ni “qodesh.” “Miqdash” linaweza kuwakilisha patakatifu pa kipagani, au patakatifu pa Mungu, au hata ngome. “Qodesh” hutumiwa tu kuwakilisha patakatifu pa Mungu katika Biblia. “Patakatifu” (miqdash) pa nguvu (ngome), katika mstari wa thelathini na mmoja wa Danieli sura ya kumi na moja, limetafsiriwa kuwa “patakatifu pa nguvu”, na neno la Kiebrania lililotafsiriwa hapo kuwa patakatifu ni “miqdash” ambalo huwakilisha Mji wa Rumi, ambao ni ishara ya nguvu ya Rumi katika historia ya Rumi ya kipagani na ya kipapa. Danieli alitumia yale maneno mawili ya Kiebrania kwa namna ya uangalifu mkubwa. Katika mistari ambayo ndiyo nguzo kuu ya Uadventista, tunalikuta neno “patakatifu.”

Ndipo nikamsikia mtakatifu mmoja akisema, na mtakatifu mwingine akamwambia yule mtakatifu aliyekuwa akinena, Hata lini yatadumu maono kuhusu dhabihu ya kila siku na uasi wa uharibifu, ili mahali patakatifu pamoja na jeshi viwe kitu cha kukanyagwa? Akaniambia, Hata siku elfu mbili na mia tatu; ndipo mahali patakatifu patatakaswa. Danieli 8:13, 14.

Neno la Kiebrania linalotafsiriwa kama "patakatifu," katika mistari yote miwili ni "qodesh," na hutumiwa tu kurejelea patakatifu pa Mungu. Katika aya ya kumi na moja, inayotambulisha Roma ya kipagani, na hasa hekalu la Pantheon katika Jiji la Roma, tunakuta neno "patakatifu", lakini katika aya hiyo ni neno la Kiebrania "miqdash."

Naam, alijitukuza hata kufikia mkuu wa jeshi, na kwa mkono wake dhabihu ya kila siku ikaondolewa, na mahali pa patakatifu pake pakatupwa chini. Danieli 8:11.

"Patakatifu pa nguvu" katika aya ya thelathini na moja ya Danieli kumi na moja ni neno la Kiebrania "miqdash," nalo linaonekana likihusishwa na neno la Kiebrania linalotafsiriwa kuwa "ngome" katika aya ya saba na ya kumi katika sura ya kumi na moja. Katika aya ya saba mfalme

wa kusini aliingia moja kwa moja katika mji wa Roma na kumchukua mfalme wa kaskazini mateka, kwa maana aliingia katika ngome yake, lakini katika aya ya kumi, mfalme wa kaskazini anaenda tu "hadi" "ngome," kwa kuwa alisimama mpakani mwa ufalme wake na Misri. Ni kwenye mpakani mwa Raphia ndipo aya inayofuata ilirejelea. "Patakatifu pa nguvu" katika aya ya thelathini na moja ni "miqdash" ya "ngome".

Vita vya mpakani huko Raphia ni mfano wa vita vya mpakani huko Ukraina. Historia hiyo ya kinabii inatambuliwa kwa kuelewa kwamba "kichwa" ni ufalme au mfalme, na ni ngome ya nguvu zake, lakini unabii huo unazungumzia ukweli wa ndani na wa nje. "Patakatifu pa nguvu" kwa mstari wa nje linawakilishwa na patakatifu la "miqdash", na patakatifu pa nguvu kwa mstari wa ndani linawakilishwa na patakatifu la "qodesh".

Miaka 1844 hadi 1863 inawakilisha mstari wa historia ya kinabii unaoonyesha kutiwa muhuri kwa wale mia arobaini na nne elfu. Miaka elfu mbili mia tano ishirini ya kutawanywa dhidi ya ufalme wa kaskazini ilimalizika mwaka 1798, na mstari huo huo wa miaka elfu mbili mia tano ishirini dhidi ya ufalme wa kusini ulimalizika mwaka 1844. Mstari hiyo miwili inawakilisha asili ya chini ya binadamu na asili ya juu ya binadamu. Asili ya chini, inayowakilishwa na ufalme wa kaskazini, ni mwili, na asili ya juu ni kichwa. Kichwa kinawakilisha mji mkuu wa ufalme, na ndicho mfalme. Kwa mfano huu Kristo alichagua Yuda, ufalme wa kusini, kuweka jina lake, na mji mkuu ni Yerusalemu. Yerusalemu ndipo palipo mahali patakatifu pa kweli pa nguvu, na katika mahali patakatifu hapo kuna chumba cha enzi cha mfalme, ambaye ndiye kichwa.

"Hizo nyakati saba" za Mambo ya Walawi ishirini na sita zilikuwa ukweli wa mwisho wa kutiwa muhuri mwaka 1856, uliokusudiwa kuipa bendera uwezo wa kuimaliza kazi. Kuanzia 1844 hadi 1863, Kristo alikusudia kuuunganisha Uungu Wake na ubinadamu kwa umilele, lakini ubinadamu ukaasi.

Hakuweza kuibadili tabia ya chini ya mwanadamu wakati huo, kwa maana jambo hilo hutukia katika kuja Kwake kwa mara ya pili. Ndipo ataibadili tabia ya juu ya mwanadamu ifanane na mfano Wake, kwa kuiunganisha kichwa cha wanadamu na kichwa cha Uungu. Kichwa kilikuwa mji mkuu wa ufalme. Kichwa kilikuwa mfalme, na Kristo anapotekeleza badiliko hilo la Uungu kuungana na ubinadamu, huunganisha kichwa cha ubinadamu na cha Uungu katika patakatifu pa Yerusalemu, katika Patakatifu pa Patakatifu, ambako Kristo ameketi pamoja na Baba Yake.

Yeye ashindaye nitampa kuketi pamoja nami katika kiti changu cha enzi, kama vile nami nilivyoshinda, na nimeketi pamoja na Baba yangu katika kiti chake cha enzi. Yeye aliye na sikio, na asikie analosema Roho kwa makanisa. Ufunuo 3:21, 22.

Kristo anaahidi kwamba wale (Walaodikia) watakaoshinda kama Yeye alivyoshinda (na kuwa Wafiladelfia) wataketi pamoja Naye katika maeneo ya mbinguni.

Alichokifanya katika Kristo, alipomfufua kutoka kwa wafu, na kumketisha upande wake wa kuume katika sehemu za mbinguni, ... Naye ametufufua pamoja, na kutuketisha pamoja katika sehemu za mbinguni katika Kristo Yesu. Waefeso 1:20, 2:6.

Kuunganishwa kwa fimbo mbili za Ezekeieli (ubinadamu pamoja na Uungu) kunatimizwa katika patakatifu pa Mungu pa nguvu (qodesh), katika wakati uleule ambapo ngome ya nguvu (miqdash) inatambuliwa kuwa ufunguo wa kinabii unaounganisha mistari ya ndani na ya nje ya unabii ambao Gabrieli alikuja kumfahamisha Danieli ili aelewe kuhusu yale yaliyokuwa yawapate watu wa Mungu wakati wa kutiwa muhuri kwa wale mia moja arobaini na nne elfu. Kristo alitamani kuitimiza kazi hii katika historia ya Wamillari, lakini kazi hiyo ilizuiwa na uasi wa mwaka 1863; hata hivyo historia ya 1844 hadi 1863 bado inabaki kuwa mstari unaoonyesha kazi hiyo iliyokusudiwa kutimizwa.

Aya ya kumi ya sura ya kumi na moja ya Danieli ina ufunguo wa kuelewa ujumbe wa ndani na wa nje wa aya ya kumi na moja hadi ya kumi na tano, ujumbe uliowasili katika historia yetu ya kinabii mwaka 2014. Aya ya kumi inatambua mwaka 1989, ambao ni wakati wa mwisho katika harakati ya matengenezo ya watu mia moja arobaini na nne elfu, lakini pia ina ufunguo unaoruhusu mwaka 2014 kutambuliwa kama alama ya njia katika historia ya kutiwa muhuri.

Mnamo Oktoba 22, 1844, Mjumbe wa Agano alikuja ghafula katika hekalu alilokuwa amelijenga. Alama hiyo ya njia ni mfano wa Septemba 11, 2001, wakati malaika wa tatu alipokuja tena, na tarumbeta ya saba ikaanza tena kulia. Kisha historia ya 1840 hadi 1844 nayo ilipaswa kurudiwa, kwa sababu malaika aliyeshuka mnamo Agosti 11, 1840 hakuwa mwingine ila Yesu Kristo, na kazi Yake ilikuwa ni kuutia nuru ulimwengu kwa utukufu Wake.

1840 hadi 1844 pia huwakilisha kipindi cha kuanzia Septemba 11, 2001 hadi sheria ya Jumapili inayokuja upesi, kama vile 1844 hadi 1863 inavyowakilisha kipindi cha Septemba 11, 2001 hadi sheria ya Jumapili inayokuja upesi. Dada White anapataniha historia ya 1844 na historia ya msalaba, na msalaba huwakilisha mgawanyiko wa historia mbili za miaka mitatu na nusu, ambazo zote mbili zinapatana zenyewe. Msalaba unaweka bayana kwamba historia inayotangulia, ikianzia 1840 na kuishia 1844, na historia inayofuata hadi 1863 ni historia mbili zilizo sambamba, ambazo zote mbili huwakilisha kipindi cha kutiwa muhuri.

Mstari wa kwanza kuanzia 1840 hadi 1844 unawakilisha ushindi wa Waadventista wa Filadelfia, na mstari mwingine kuanzia 1844 hadi 1863 unawakilisha kushindwa kwa Waadventista wa Laodikia. Makundi yote mawili yamewakilishwa katika Danieli sura ya kumi, kwa kuwa Danieli, akiwakilisha wanawali wenye busara walioshinda wakati wa kutiwa muhuri wa wale elfu mia arobaini na nne, aliona maono, lakini wale waliokuwa pamoja naye walikimbia kwa sababu ya maono hayo.

Na siku ya ishirini na nne ya mwezi wa kwanza, nilipokuwa kando ya mto mkubwa, ambao ni Hiddekel; ndipo nikainua macho yangu, nikaangalia, na tazama, mtu mmoja amevaa nguo za kitani, viuno vyake vimefungwa kwa dhahabu safi ya Uphaz. Mwili wake nao ulikuwa kama zabarajadi, na uso wake kama mwonekano wa umeme, na macho yake kama taa za moto, na rangi ya mikono yake na ya miguu yake ilikuwa kama shaba iliyokung'utwa; na sauti ya maneno yake ilikuwa kama sauti ya umati mkubwa. Nami, Danieli, peke yangu niliyaona maono; kwa kuwa watu waliokuwa pamoja nami hawakuyaona maono; lakini tetemeko kubwa liliwashika, hata wakakimbia kujificha. Danieli 10:4-7.

Katika sura ya saba ya Danieli, baada ya Danieli kuona maono ya wanyama wawindao, Gabrieli alikuja kueleza maono hayo.

Mimi, Danieli, roho yangu ilihuzunika ndani yangu, na maono ya kichwa changu yakanisumbua. Nikamsogelea mmoja wa wale waliokuwa wamesimama, nikamwuliza ukweli wa mambo haya yote. Basi akaniambia, akanijulisha tafsiri ya mambo hayo. Danieli 7:15, 16.

Katika sura ya nane ya Danieli, baada ya Danieli kuona maono ya wanyama wa mahali patakatifu, Gabrieli alikuja kufafanua maono hayo.

Ikawa, mimi, naam, mimi Danieli, nilipoona yale maono, na kutafuta maana yake, ndipo, tazama, alisimama mbele yangu mmoja aliyekuwa na sura ya mwanadamu. Nikasikia sauti ya mtu kati ya kingo za Ulai, ikaita, ikasema, Gabrieli, mfanye mtu huyu aelewe maono hayo. Danieli 8:15, 16.

Katika Danieli sura ya tisa, baada ya Danieli kufahamu hesabu ya miaka iliyotajwa na Yeremia na ambayo katika maandiko ya Musa imewasilishwa kama laana na kiapo cha Mungu, Gabrieli alikuja kufafanua maono hayo.

Na nilipokuwa nikinena, na kuomba, na kukiri dhambi yangu na dhambi ya watu wangu Israeli, na kuwasilisha dua yangu mbele za Bwana Mungu wangu kwa ajili ya mlima mtakatifu wa Mungu wangu; Naam, nilipokuwa nikinena katika sala, yule mtu Gabrieli, niliyemwona katika maono hapo mwanzo, akiruka upesi, akanigusa wakati wa sadaka ya jioni. Akanifahamisha, akanena nami, akaniambia, Ee Danieli, sasa nimetoka ili kukupa hekima na ufahamu. Danieli 9:20-22.

Kwa hiyo, kwa msingi wa mashahidi watatu, wote kutoka katika kitabu cha Danieli, wakati Gabrieli anapomwambia Danieli katika sura ya kumi kwamba amekuja kumfanya Danieli aelewe yatakayowapata watu wa Mungu siku za mwisho, Gabrieli anatafsiri “marah” ya kike, maono ya kisababishi ambayo Danieli aliona na kundi lingine likayakimbia.

Sasa nimekuja kukufahamisha yale yatakayowapata watu wako katika siku za mwisho; kwa maana maono hayo bado ni ya siku nyingi. Danieli 10:14.

Maono ambayo Danieli alikuwa ameona yaliyosababisha utengano wa waumini, yalikuwa maono ya kuonekana kwa Kristo, maono ya miaka elfu mbili mia tatu, lakini yalikuwa usemi wa kike wa maono hayo. Ilikuwa ni ufahamu wa maono ya kuonekana kwa ghafla kwa Kristo kama Mjumbe wa Agano uliombadili Danieli (na wale waliowakilishwa na Danieli), kuwa katika mfano wa Kristo. Kile kinachowapata watu wa Mungu 'katika siku za mwisho' kinawakilishwa na historia ya wafuasi wa Miller kutoka 1840 hadi 1844, na pia na wafuasi wa Miller kutoka 1844 hadi 1863. Darasa moja hukimbia maono hayo kwa uasi, na darasa lingine humfuata Kristo kwa imani hadi Patakatifu pa Patakatifu, ili kuketi pamoja Naye katika sehemu za mbinguni.

Hata hivyo, Gabrieli anapofafanua maono ambamo watu wa Mungu wa siku za mwisho hubadilishwa kuwa mfano wa Kristo, anaweka bayana historia ya nje ya ulimwengu. Maono ya Danieli kuhusu Kristo yalitafsiriwa na Gabrieli kama historia ya nje ya kipindi cha kutiwa muhuri cha wale mia moja arobaini na nne elfu. Wakati historia ya Septemba 11, 2001, katika ufafanuzi

wa Gabrieli, inapofikiwa, historia inayosisitizwa kuwa inatangulia sheria ya Jumapili ya aya ya kumi na sita, hutambulika tu kwa ufunguo wa uelewa unaowakilishwa kama “ngome” katika aya ya kumi. Tarehe 11 Septemba 2001, athari ya kila maono ilianza kujifunua kama magurudumu ndani ya magurudumu.

Neno la Bwana likanijia, kusema, Mwana wa binadamu, hiyo methali mliyo nayo katika nchi ya Israeli ni nini, mkisema, Siku zinarefushwa, na maono yote hayatimia? Basi uwaambie, Bwana MUNGU asema hivi; Nitaikomesha methali hii, wala haitakuwa tena methali katika Israeli; bali uwaambie, Siku ziko karibu, na maono yote yatatimia. Kwa maana hakutakuwa tena maono ya ubatili wala uaguzi wa kujipendekeza ndani ya nyumba ya Israeli. Kwa kuwa mimi ni Bwana; nitanena, na neno nitakalolinena litatimia; halitacheleweshwa tena; kwa maana katika siku zenu, enyi nyumba ya kuasi, nitalinena neno, nami nitalitimiza, asema Bwana MUNGU. Tena neno la Bwana likanijia, kusema, Mwana wa binadamu, tazama, watu wa nyumba ya Israeli husema, Maono ayaonayo ni ya siku nyingi zijazo, naye anatabiri habari za nyakati za mbali. Kwa hiyo uwaambie, Bwana MUNGU asema hivi; Hakuna neno lo lote langu litakalocheleweshwa tena, bali neno nililonena litatendeka, asema Bwana MUNGU. Ezekieli 12:21-28.

Kati ya magurudumu yote ya kinabii yanayozunguka ndani ya magurudumu mengine ya kinabii katika historia hiyo, kuna gurudumu moja ambalo uvuvio umefahamisha wanafunzi wa unabii wa siku za mwisho kwamba ndilo gurudumu ambalo kwa njia yake hatima yao ya milele itaamuliwa. Mstari juu ya mstari, gurudumu hilo lazima pia liwe yale maono ambayo Danieli aliona yaliyomgeuza kuwa mfano wa Kristo, kwa maana hayo ndiyo maono yanayobainisha nini kitakachowapata watu wa Mungu katika siku za mwisho.

Bwana amenionyesha wazi kwamba sura ya mnyama itaundwa kabla ya mlango wa rehema kufungwa; kwa maana itakuwa jaribu kuu kwa watu wa Mungu, ambalo kupitia hilo hatima yao ya milele itaamuliwa. Msimamo wako ni mseto wa mambo yasiyolingana kiasi kwamba ni wachache tu watakaodanganywa.

Katika Ufunuo 13 mada hii imewasilishwa kwa uwazi; [Ufunuo 13:11-17, imenukuliwa].

Hili ndilo jaribio ambalo watu wa Mungu lazima wapitie kabla ya kutiwa muhuri. Wote waliothibitisha uaminifu wao kwa Mungu kwa kuitii sheria yake, na kukataa kukubali sabato bandia, watasimama chini ya bendera ya Bwana Mungu Yehova, nao watapokea muhuri wa Mungu aliye hai. Wale wanaoacha ukweli wa asili ya mbinguni na kukubali sabato ya Jumapili, watapokea alama ya mnyama. Manuscript Releases, juzuu ya 15, 15.

Jaribio linalotambulishwa kuwa ni jaribio la sanamu ya mnyama ni la pande mbili. Ni jaribio linalotaka mwanafunzi wa unabii atambue maendeleo ya sanamu ya mnyama, ambayo ni muungano wa kanisa na serikali katika Marekani kabla ya sheria ya Jumapili. Pia ni jaribio linalozalisha ama sanamu ya mnyama au sura ya Kristo ndani ya wale wanaowakilishwa na Danieli au wale waliokimbia. Utengano huo unategemea iwapo wale mabikira “wanaiona maono haya makuu,” kama alivyofanya Danieli, au iwapo wanayakimbia maono hayo. Ufunguo wa kuyaona maono hayo makuu unawakilishwa na neno “ngome.”

Tutaendelea na utafiti huu katika makala ijayo.

Malaika mwenye nguvu aliyemwelekeza Yohana si mwingine bali Yesu Kristo mwenyewe. Akiweka mguu Wake wa kulia juu ya bahari, na wa kushoto juu ya nchi kavu, kunaonyesha jukumu analotekeleza katika matukio ya mwisho ya mgogoro mkubwa na Shetani. Msimamo huu unaashiria nguvu na mamlaka Yake kuu juu ya dunia yote. Mgogoro huo ulikuwa ukizidi nguvu na ushupavu kutoka kizazi hadi kizazi, nao utaendelea hivyo hadi matukio ya kufunga pazia, wakati utendaji mahiri wa nguvu za giza utakapofikia kilele chao. Shetani, akiwa ameungana na watu waovu, ataudanganya ulimwengu wote na makanisa yasiyopokea upendo wa kweli. Lakini yule malaika mwenye nguvu anadai umakini. Analia kwa sauti kuu. Ataonyesha nguvu na mamlaka ya sauti Yake kwa wale waliojiunga na Shetani ili kupinga kweli.

Baada ya ngurumo hizi saba kunena sauti zao, agizo linakuja kwa Yohana kama ilivyokuwa kwa Danieli kuhusu kitabu kidogo: 'Yatie muhuri mambo yale ambayo ngurumo saba zimenena.' Haya yanahusiana na matukio ya wakati ujao ambayo yatafunuliwa kwa mpangilio wake. Danieli atasimama katika fungu lake mwisho wa siku. Yohana anaona kitabu kidogo kikiwa kimefunuliwa. Hapo ndipo unabii wa Danieli unapata mahali pake panapofaa katika ujumbe wa malaika wa kwanza, wa pili, na wa tatu utakaotolewa kwa ulimwengu. Kufunuliwa kwa kitabu kidogo kulikuwa ni ujumbe kuhusu wakati.

Vitabu vya Danieli na Ufunuo ni kimoja. Kimoja ni unabii, kingine ni ufunuo; kimoja ni kitabu kilichotiwa muhuri, kingine ni kitabu kilichofunguliwa. Yohana alisikia siri ambazo ngurumo zilitamka, lakini akaamriwa asiziandike.

“Nuru maalumu aliyopewa Yohana, iliyoenezwa katika ngurumo saba, ilikuwa ni ufafanuzi wa matukio ambayo yangetukia chini ya ujumbe wa malaika wa kwanza na wa pili.” The Seventh-day Adventist Bible Commentary, volume 7, 971.